

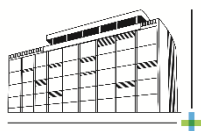
NASTAVNI ZAVOD ZA
JAVNO ZDRAVSTVO
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

**Nastavni ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
Zdravstveno-ekološki odjel
Odsjek za kontrolu kvalitete vanjskog zraka**

KVALITETA ZRAKA NA PODRUČJU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

**Objedinjeni izvještaj
za razdoblje 01.01. - 31.12.2018.**

Rijeka, 2019.

NASTAVNI ZAVOD ZA
JAVNO ZDRAVSTVO
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

**Nastavni ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
Zdravstveno-ekološki odjel
Odsjek za kontrolu kvalitete vanjskog zraka**

KVALITETA ZRAKA NA PODRUČJU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

**Objedinjeni izvještaj
za razdoblje 01.01. - 31.12.2018.**

Objavljivanje ovog izvještaja u skladu je s člankom 25. Pravilnika o praćenju kvalitete zraka (NN 79/17) kojim raspoloživi podaci o koncentracijama onečišćujućih tvari u zraku na prostoru Primorsko-goranske županije postaju dostupni javnosti, organizacijama za zaštitu okoliša i zaštitu potrošača, organizacijama koje zastupaju interese osjetljivih skupina stanovništva i ostalim relevantnim tijelima za zaštitu zdravlja te industrijskim udruženjima. Za korištenje iznesenih podataka u druge svrhe potrebno je dobiti suglasnost vlasnika podataka.

Rijeka, 2019.

Naslov: Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije
Objedinjeni izvještaj za razdoblje 01.01.-31.12.2018.

Izvršitelj: Nastavni Zavod za javno zdravstvo
Primorsko-goranske županije
Zdravstveno-ekološki odjel
Odsjek za kontrolu kvalitete vanjskog zraka

Izvještaj izradili: Goran Crvelin, dipl.sanit.ing.
Velimir Zubak, struč.spec.ing.

Odsjek za kontrolu kvalitete vanjskog zraka
v.d. Voditelja:

Zdravstveno-ekološki odjel
Voditelj:

Goran Crvelin, dipl.sanit.ing.

Doc.dr.sc. Željko Linšak, dipl.sanit.ing.

Ravnatelj:

Prof.dr.sc. Vladimir Mićović, dr.med.

1. PROGRAM PRAĆENJA KVALITETE ZRAKA

Program ispitivanja kvalitete zraka obuhvaća praćenje vremenske i prostorne raspodjele onečišćujućih tvari koje se emitiraju iz industrijskih i energetskih pogona, tehnoloških procesa, kotlovnica, prijevoznih sredstava te difuznih izvora. Praćenje kvalitete zraka na području Primorsko-goranske županije u 2018. godini provodilo se temeljem više programa:

1. u sastavu provedbe Programa zdravstvenih mjera zaštite zdravlja od štetnih čimbenika okoliša u 2018. godini prema Ugovoru br. 02-173/1-18 sa Primorsko-goranskom županijom na 16 mjernih postaja (*Izvještaj o praćenju kvalitete zraka na području Primorsko-goranske županije*);
2. prema ugovoru br. 02-415/1-16 s INA Industrijom nafte d.d. Zagreb na četiri mjerne postaje na području Kostrene i Bakra (*Monitoring kvalitete zraka na utjecajnom području INA Rafinerije nafte Rijeka- Urinj*);
3. prema ugovoru s brodogradilištem "Viktor Lenac" d.d. br. 02-200-176/1-12 o ispitivanju utjecaja rada brodogradilišta na kvalitetu zraka na 3 mjerne postaje (*Kvaliteta zraka u okolini brodogradilišta Viktor Lenac*);
4. temeljem narudžbenice br. 1024/KS/18 od KD Čistoća, Rijeka, na području bivšeg odlagališta komunalnog otpada "Viševac", Viškovo (*Kvaliteta zraka na postaji imisijskog monitoringa Viševac, Viškovo*);
5. prema ugovoru br. 08-371/1-13 sa TD Ekoplus d.o.o. i Primorsko-goranskom županijom na području Županijskog centra za gospodarenje otpadom „Mariščina“, Viškovo (*Izvještaj o praćenju kvalitete zraka na području ŽCGO Mariščina*).
6. prema ugovoru br. 02-210-288/1 sa Luka Rijeka d.d., na području terminala za rasute terete u Bakru (*Mjerenje PM_{10} frakcije lebdećih čestica na području terminala Bakar*).

Lokacija mjernih postaja i način uzorkovanja zraka prikazan je u tablici I i na slici I. U tablici II dan je pregled mjerenih onečišćujućih tvari i način njihova određivanja.

Na osnovu dobivenih rezultata onečišćenosti zraka provedena je kategorizacija područja Primorsko-goranske županije (tablica III).

U tablicama 1-22 u Prilogu dani su zbirni rezultati svih određivanja prosječnih dnevnih i/ili satnih koncentracija onečišćenja zraka na području Primorsko-goranske županije.

Tablica I: Popis mjernih postaja na području Primorsko-goranske županije

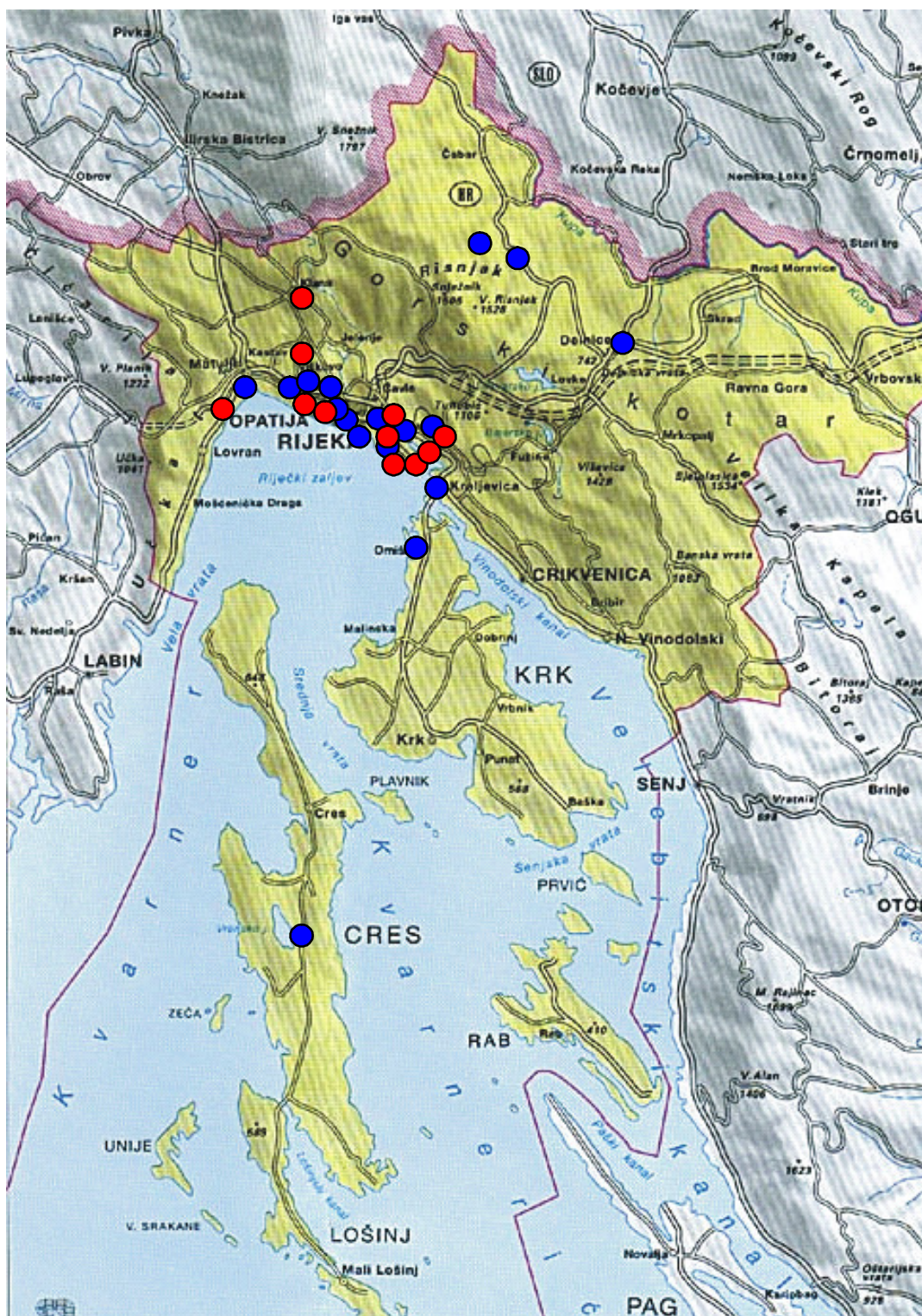
MJERNA POSTAJA	OPIS
ZAVOD I Krešimirova 52a, Rijeka	N 45°19' 54" E 14°25'32" 20 m/nm H=20 m L=30 m A: SO ₂ , NO _x ; K: SO ₂ , dim, NH ₃ , UTT+metali, oborine PM ₁₀ +metali+PAU,
ZAVOD II (JVP) Krešimirova 38, Rijeka	N 45°19' 52" E 14°24'45" 60 m/nm H=8 m L=30 m A: PM ₁₀
MLAKA Trogirska bb, Rijeka	N 45°20'19" E 14°33'06" 186 m/nm H=4 m L=30 m A: SO ₂ , NO _x , O ₃ , CO, UTT+metali
IVANA SUŠNJA I. Sušnja 4, Rijeka	N 45°20'12" E 14°25'00" 18 m/nm H=15 m L=50 m K: SO ₂ , dim, NO ₂ , NH ₃ , H ₂ S
IORELLO LA GUARDIA Studentska 1, Rijeka	N 45°19'50" E 14°26'08" 16 m/nm H=5 m L=2 m K: SO ₂ , dim, NO ₂
DRAGA Brig 24, Draga	N 45°19'19" E 14°29'50" 146 m/nm H=10 m L=20 m K: SO ₂ , dim
KOSTRENA Glavani bb, Kostrena	N 45°18'36" E 14°29'32" 16 m/nm H=5 m L=15 m K: SO ₂ , dim, NH ₃
BAKAR Primorje 39, Bakar	N 45°18'20" E 14°32'07" 20 m/nm H=5 m L=2 m K: SO ₂ , dim, NH ₃ , UTT+metali
KRASICA I Krasica bb, Bakar	N 45°18'30" E 14°33'06" 186 m/nm H=5 m L=50 m K: SO ₂ , dim, H ₂ S
KRALJEVICA Frankopanska 9, Kraljevica	N 45°16'30" E 14°34'03" 16 m/nm H=5 m L=20 m K: SO ₂ , dim, NH ₃ , H ₂ S, UTT+metali
VOLOSKO Stube I. Zaviđića 1, Volosko	N 45°20'50" E 14°18'59" 41 m/nm H=12 m L=70 m K: SO ₂ , dim
OPATIJA Gorovo bb, Opatija	N 45°20'12" E 14°18'24" 40 m/nm H=4m L=5 m A: O ₃
JEZERO VRANA Jezero Vrana bb, Cres	N 44°51'26" E 14°24'06" 230 m/nm H=3 m L=10 m K: SO ₂ , dim, UTT+metali, oborine
OMIŠALJ OŠ Omišalj, Baječ bb	N 45°12'37" E 14°33'33" 90 m/nm H=5 m L= 10 m K: SO ₂ , dim, Cl, ioni/IC
URINJ Kostrena	N 45°17'19" E 14°31'42" 88 m/nm H=4 m L=2 m A: SO ₂ , NO _x , H ₂ S, NH ₃ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , CO, BTEX, R-SH, K: UTT+ metali, metali u PM ₁₀
VRH MARTINŠĆICE Kostrena	N 45°18'41" E 14°29'14" 66 m/nm H=4 m L=10 m A: H ₂ S, BTEX
KRASICA II Bakar	N 45°18'30" E 14°33'06" 186 m/nm H=4 m L=2 m A: SO ₂ , H ₂ S, NO _x , O ₃ , BTEX
PAVEKI Šojska bb, Kostrena	N 45°17'39" E 14°30'50" 80 m/nm H=4 m L=2 m A/K: SO ₂ , NO _x , H ₂ S, O ₃ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , CO, BTEX, R-SH, UTT+ metali, metali u PM ₁₀

Tablica I (nastavak): Popis mjernih postaja na području Primorsko-goranske županije

MJERNA POSTAJA	OPIS
MARTINŠČICA Vrh Martinšćice, Kostrena	N 45°18'48" E 14°28'59" 17 m/nm H=5 m L=2 m A/K: PM ₁₀ , metali u PM ₁₀ , UTT+metali
ŽURKOVO Žurkovo, Kostrena	N 45°18'35" E 14°29'15" 20 m/nm H=2 m L=50 m K: UTT+metali
PLUMBUM Pećine, Rijeka	N 45°18'46" E 14°28'27" 15 m/nm H=2 m L=50 m K: UTT+metali
DELNICE I.G.Kovačića bb, Delnice	N 45°23'47" E 14°48'15" 719 m/nm H=2 m L=10 m K: SO ₂ , dim, UTT+metali, oborine
GEROVO Zagrebačka ulica bb, Gerovo	N 45°30'56" E 14°48'02" 568 m/nm H=2 m L=10 m K: UTT+metali, oborine
LIVIDRAGA Lividraga	N 45°28'42" E 14°38'38" 930 m/nm H=2 m L=10 m K: UTT+metali
VIŠEVAC Marinići, Viškovo	N 45°22'08" E 14°23'58" 320 m/nm H=5 m L=40 m A: NH ₃ , H ₂ S, CO, CH ₄ , PM ₁₀
MARIŠČINA Pogled, Viškovo	N 45°24'90" E 14°23'02" 446 m/nm H=2 m L=20 m A: SO ₂ , NO _x , O ₃ , NH ₃ , H ₂ S, CO, PM ₁₀ , BTEX
BAKAR-LUKA Senjska ul., Bakar	N 45°18'22" E 14°32'33" 4 m/nm H=4 m L=2 m A: PM ₁₀

Obzirom da Direktiva 2008/50/EC navodi da zahtjevi za minimalnim obuhvatom podataka i vremenskom pokrivenosti ne uključuju gubitak podataka zbog redovitog umjeravanja ili normalnog održavanja instrumenata, potrebno je podesiti zahtjev za minimalni obuhvat podataka prije provjere da li je ovaj uvjet ispunjen. U tom slučaju primjenjuje se napatuk iz Vodiča za anekse Odluke o razmjeni informacija 97/101/EC, kao i izmjena Odluke 2001/752/EC, koji navode da je 5% dobra aproksimacija udjela vremena u kalendarskoj godini posvećena planiranom održavanju opreme i kalibraciji, što je potvrđeno i na više EIONET sastanaka (European Environment Information and Observation Network).

Stoga je moguće smanjiti zahtjev za minimalnim obuhvatom podataka za 5%, kao razumnom količinom vremena, za gubitak podataka koji se smatra redovitim održavanjem. Iz pragmatičnih razloga preporuča se kao minimalan obuhvat podataka koji će se koristiti za provjeru sukladnosti uzeti 85% umjesto 90% za sva mjerenja (1).

SLIKA I: Lokacije mjernih postaja na području Primorsko-goranske županije (crveno – automatske postaje, plavo – klasične postaje)

2. METODE RADA

2.1. Kemijske metode

2.1.1. Sumporov dioksid i dim

Koncentracije sumporova dioksida u zraku određene su acidimetrijskom metodom koja se bazira na britanskom standardu, a uključena je i u metode koje preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija (2).

Koncentracija (crnog) dima dobiva se određivanjem intenziteta zatamnjenja mrlje nakon filtracije zraka kroz filter papir. Zatamnjenost filter papira određuje se reflektometrijski, a iz baždarne krivulje određuje se koncentracija dima (3).

2.1.2. Amonijak

Koncentracije amonijaka u zraku određene su spektrofotometrijski pomoću Nesslerova reagensa. Kao apsorpcijska otopina za sakupljanje 24-satnih uzoraka zraka služi blaga otopina (0,06%) vodikova peroksida (2).

2.1.3. Dušikov dioksid

Koncentracije dušikovitog dioksida u zraku određene su modificiranom Saltzmanovom metodom (3).

2.1.4. Sumporovodik

Koncentracije sumporovodika (vodikovog sulfida) određene su modifikacijom Buch-Stratmanove metode koja se temelji na spektrofotometrijskom određivanju nastalog molibdenskog plavila (4).

2.1.5. Ukupna taložna tvar i metali u taložnoj tvari

Uzorci taložne tvari sakupljaju se u aparatu koji je izrađen prema njemačkom standardu (VDI 4320 Part 2), a sastoji se od nosača, košare, te polipropilenskog kolektora. Trajanje uzorkovanja iznosi 30 ± 2 dana (5). Količine istaloženih metala Pb, Cd, As i Ni određuju se referentnom metodom ispitivanja HRN EN 15841 (6), dok je sadržaj Fe, Zn i Cu određen iz kiselog ekstrakta pomoću masenog spektrometra (ICP-MS) (7).

2.1.6. Oborine

Kiselost oborina određena je mjerenjem pH vrijednosti na pH metru. Sadržaj sulfata, nitrata i amonijevih iona u oborinama određen je spektrofotometrijski (8).

2.1.7. Lebdeće čestice PM₁₀ i metali

Uzorci lebdećih čestica sakupljeni su na kvarcnim filterima pomoću uzorkivača LVS (Low Volume Sampler) prema HRN EN 12341 (9), a sadržaj metala Pb, Cd, Ni i As određen je prema HRN EN 14902 (10). Dio uzoraka prikupljen je pomoću uzorkivača velikih volumena zraka (HVS) prihvaćenog od Američke agencije za zaštitu okoliša (EPA). Težina sakupljenih lebdećih čestica određena je gravimetrijski (3). Koncentracije metala određene su iz kiselog ekstrakta pomoću masenog spektrometra (ICP-MS)(7).

2.1.8. *Pojedinačni policiklički aromatski ugljikovodici (PAU)*

Određivanje koncentracije pojedinih PAU iz lebdećih čestica provodilo se ekstrakcijom PAU sa filtera na kojima su sakupljeni uzorci lebdećih čestica pomoću cikloheksana, pročišćavanjem organske frakcije stupnom kromatografijom na silika-gelu te separacijom i identifikacijom pojedinih PAU HPLC tehnikom (11).

2.1.9. *Kloridi*

Koncentracija klorida u zraku određuje se spektrofotometrijskom fericijanatometodom. Kao apsorpcijska otopina služi blaga otopina natrijeve lužine (3).

2.2. **Fizikalne metode – automatske postaje (AP)**

Analizatori pojedinih onečišćujućih tvari koji se koriste u praćenju kvalitete zraka osnivaju se na nekom fizikalnom ili fizikalno-kemijskom svojstvu polutanta. Principi određivanja pojedinih polutanata su:

- sumporov dioksid: mjerenje fluorescencije UV svjetlom pobuđenih molekula (prema HRN EN 14212:2012/ Ispr. 1:2014),
- sumporovodik: isto kao pod 1. nakon konverzije H₂S u SO₂ (nakon konverzije prema HRN EN 14212:2012),
- ozon: mjerenje apsorpcije UV zračenja (prema HRN EN 14625:2012),
- dušikov dioksid: mjerenje kemiluminiscencije nastale u reakciji NO i O₃ (prema HRN EN 14211:2012),
- amonijak: isto kao pod 4. nakon konverzije NH₃ u NO (nakon konverzije prema HRN EN 14211:2012),
- ugljikov monoksid: mjerenje apsorpcije infracrvenog zračenja (prema HRN EN 14626:2012),
- lebdeće čestice PM_{2,5} i PM₁₀: određuju se gravimetrijski mikrovagom ili apsorpcijom β-zračenja,
- analizator BTEX i merkaptana radi na osnovi odjeljivanja i određivanja tih spojeva plinskom kromatografijom (benzen prema HRN EN 14662:2007- 3. dio).

Postaje, odnosno analizatori instalirani u njima, povezani su preko Dataloggera koji provodi prvu obradu i pohranu podataka. Postaje su povezane ADSL ili GSM vezom, te se podaci sakupljaju pomoću DCS modula (Gemi, Njemačka), a na dvije postaje još se koristi analogna modemska veza. Prikupljeni podaci obrađuju se na računalu programskim paketom Enviman (Opsis, Švedska). Ovaj program omogućava i automatsko slanje izmjerenih satnih koncentracija na internetsku stranicu Zavoda (www.zzjzpgz.hr/zrak). Podaci o kvaliteti zraka dostupni su i na internetskim stranicama Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (HAOP) (www.haop.hr).

Prikaz načina i metoda mjerenja po pojedinim lokacijama dan je u tablici II.

Automatske postaje koje čine lokalnu mrežu (Županijski program) su:

2.2.1. AP Zavod, Krešimirova 52a, Rijeka

1. SO₂: Horiba APSA-360, Japan, 2002.
2. NO_x: Horiba APNA-360, Japan, 2002.
3. meteo-stup: brzina i smjer vjetra (Kroneis 263AAH, Austrija, 2000.); temp. i RH, (LSI, Italija, 2003).

2.2.2. AP Mlaka, Trogirska bb, Rijeka

1. SO₂: Horiba APSA-370, Japan, 2011.
2. NO_x: Horiba APNA-370, Japan, 2011.
3. CO: Horiba APMA-370, Japan, 2008.
4. O₃: Horiba APOA-370, Japan, 2012.
5. meteo-stup: brzina i smjer vjetra (Kroneis AA4, Austrija, 2002.); temp. i RH: (Hygroclip, Rotronic Švicarska, 2002.)

2.2.3. AP Krešimirova 38, Rijeka

1. PM₁₀: TEOM 1400a (Rupprecht & Pataschnik), SAD, 2003.
2. meteo-stup: brzina i smjer vjetra, temp., RH, (LSI, Italija, 2003.)

2.2.4. AP Opatija, Gorovo bb, Opatija

1. O₃: API Model 400, SAD, 2003.
2. meteo-stup: brzina i smjer vjetra, temp., RH, (LSI, Italija, 2003.)

Monitoring Viktor Lenca provodi se na:

2.2.5. AP Martinšćica

1. PM₁₀: TEOM 1400a (Rupprecht & Pataschnik) SAD, 2000.

Monitoring INA Rafinerije nafte Rijeka- Urinj sačinjavaju četiri postaje kako slijedi:

2.2.6. AP Urinj, Kostrena

1. SO₂: Horiba APSA-370, Japan, 2010.
2. H₂S: Horiba APSA-H370, Japan, 2010.
3. NO_x: Horiba APNA-370, Japan, 2010.
4. NH₃: Horiba APNA-370/CU2, Japan, 2010.
5. CO: Horiba APMA-370, Japan, 2010.
6. PM₁₀: Horiba APDA-371, Japan, 2010.
7. PM_{2.5}: Horiba APDA-371, Japan, 2010.
8. BTEX: Chromatotec airmoBTX, Francuska, 2010.
9. R-SH: Chromatotec airmoMEDOR, Francuska, 2010.
10. sekvencijalni uzorkivač PM₁₀: Sven Leckel SEQ 47/50, Njemačka, 2010.
11. Chromatotec HydroxyCHROM- generator vodika, 2010.
12. Horiba AFCU-360M- kalibracijski sustav, 2010.
13. Horiba NGG- generator nul-zraka, 2010.
14. Kalibracijski plin 10L (300 ppm SO₂, 800 ppm NO i 13000 ppm CO u N₂ 5.0)
15. Meteo-stup: smjer i brzina vjetra (GILL Wind Sonic, Vel. Britanija)

2.2.6. AP Paveki, Kostrena

1. SO₂: Horiba APSA-370, Japan, 2010.
2. H₂S: Horiba APSA-H370, Japan, 2010.
3. NO_x: Horiba APNA-370, Japan, 2010.
4. O₃: Horiba APOA-370, Japan, 2010.
5. CO: Horiba APMA-370, Japan, 2010.
6. PM₁₀: Horiba APDA-371, Japan, 2010.
7. PM_{2.5}: Horiba APDA-371, Japan, 2010.
8. BTEX: Chromatotec airmoBTX, Francuska, 2010.
9. R-SH: Chromatotec airmoMEDOR, Japan, 2010.
10. sekvencijalni uzorkivač PM₁₀: Sven Leckel SEQ 47/50, Njemačka, 2010.
11. Chromatotec HydroxyCHROM- generator vodika, 2010.
12. Horiba AFCU-360M- kalibracijski sustav, 2010.
13. Horiba NGG- generator nul-zraka, 2010.
14. Kalibracijski plin 10L (300 ppm SO₂, 800 ppm NO i 13000 ppm CO u N₂ 5.0)
15. Meteo-stup: smjer i brzina vjetra (GILL Wind Sonic, Vel. Britanija)

2.2.7. AP Vrh Martinšćice, Kostrena

1. H₂S: Horiba APSA-H370, Japan, 2010.
2. BTEX: Chromatotec airmoBTX, Francuska, 2010.
3. Chromatotec HydroxyCHROM- generator vodika, 2010.
4. Horiba NGG- generator nul-zraka, 2010.
5. Meteo-stup: smjer i brzina vjetra (GILL Wind Sonic, Vel. Britanija)

2.2.8. AP Krasica, Bakar

1. SO₂: Horiba APSA-370, Japan, 2010.
2. H₂S, Horiba APSA-H370, Japan, 2010.
3. NO_x: Horiba APNA-370, Japan, 2010.
4. O₃: Horiba APOA-370, Japan, 2010.
5. BTEX: Chromatotec airmoBTX, Francuska, 2010.
6. Chromatotec HydroxyCHROM- generator vodika, 2010.
7. Horiba AFCU-360M- kalibracijski sustav, 2010.
8. Horiba NGG- generator nul-zraka, 2010.
9. Kalibracijski plin 10L (300 ppm SO₂, 800 ppm NO i 13000 ppm CO u N₂ 5.0)
10. Meteo-stup: smjer i brzina vjetra (GILL Wind Sonic, Vel. Britanija)

Na području Općine Viškovo smještene su dvije postaje:

2.2.9. AP Viševac, Viškovo (Monitoring zatvorenog odlagališta «Viševac»)

1. H₂S: Horiba AP5A-360+CU1, Japan, 2004.
2. NH₃: Horiba APNA-360, Japan, 2004.
3. CH₄: Horiba APHA-360, Japan, 2004.
4. CO: Horiba APMA 360, Japan, 2004.
5. PM₁₀: TEOM (Rupprecht & Pataschnik), SAD
6. meteo-stup: smjer i brzina vjetra (Gill Instruments, Vel. Britanija), temp. i RH (Rotronic MP200H, Švicarska)
7. kalibracijska jedinica AFCU-360, (Horiba Int.), 2005.

2.2.10. AP Mariščina, Viškovo (Monitoring ŽCGO Mariščina)

1. SO₂: MLU T43i (Thermo Scientific), 2006.
2. H₂S: MLU T17c (Thermo Scientific), 2006.
3. NO_x: MLU T42i (Thermo Scientific), 2006.
4. NH₃: MLU T45c (Thermo Scientific), 2006.
5. O₃: MLU T49i (Thermo Scientific), 2006.
6. CO: MLU 48i (Thermo Scientific), 2006.
7. BTEX: MLU Airtoxic PID (Airmotec), 2006.
8. PM₁₀: MLU TEOM 1400 (Thermo Scientific), 2006.
9. kalibracijska jedinica SONIMIX 6000 LNI, 2006.
10. meteo-stup: brzina vjetra (DNA507 E407031), smjer vjetra (DNA516 E407019), vlažnost i temperatura zraka (DMA575 AG9279), tlak zraka (barometar SQA 223 610032).

Od 2017. godine uspostavljena su mjerenja lebdećih čestica PM₁₀ u neposrednom okruženju terminala za rasute terete u Bakru.

2.2.11. AP Bakar-Luka, Bakar (Monitoring Luke Rijeka- terminal Bakar)

1. PM₁₀: Horiba APDA-371, Japan, 2017.
2. Meteo-stup: smjer i brzina vjetra (Gill Wind Sonic, Vel. Britanija)

TABLICA II: Popis postaja i metode određivanja onečišćujućih tvari na području Primorsko-goranske županije **Godina: 2018.**

Postaja:	Parametar:	SO ₂	Dim	NO ₂	NH ₃	H ₂ S	O ₃	Cl	UTT	met/TT	PM ₁₀	PM _{2,5}	met/PM ₁₀	BaP/PM ₁₀	CO	BTEX	R-SH	CH ₄	
I Krešimirova		A/K	K	A	K				K	K	A/K ¹		K ³	K ³					
I Mlaka		A		A			A		K	K					A				
I Ivana Sušnja		K	K	K	K	K ²													
I F. la Guardia		K	K	K															
I Draga		K	K																
I Kostrena		K	K		K														
I Bakar		K	K		K				K	K									
I Krasica		K	K			K ²													
I Kraljevica		K	K		K	K ²			K	K									
I Opatija							A												
I Volosko		K	K																
I Delnice		K	K						K	K									
I Gerovo									K	K									
I Lividraga									K	K									
I Jezero Vrana- Cres		K	K						K	K									
I Omišalj		K	K		K			K											
II Urinj		A		A	A	A			K	K	A	A	K		A	A	A		
II Vrh Martinšćice						A										A			
II Krasica		A		A		A	A									A			
II Paveki		A		A		A	A		K	K	A	A	K		A	A	A		
III Martinšćica									K	K	A/K ²		K ²						
III Žurkovo									K	K									
III Plumbum									K	K									
IV Viševac					A	A					A				A			A	
V Marišćina		A		A	A	A	A		K	K	A				A	A	K		
VI Bakar- Luka											A								
Legenda:		ne mjeri se									I Županijski program								
	K	klasična kemijska ili fizička metoda, prosječne dnevne koncentracije									II Monitoring INA RNR Urinj								
	A	analizator, trenutne koncentracije									III Monitoring brodogradilišta Viktor Lenac								
											IV Monitoring deponija Viševac								
											V Monitoring ŽCGO Marišćina								
											VI Monitoring Luka Rijeka- Terminal Bakar								
	¹ svaki treći dan	² svaki četvrti dan									³ svaki šesti dan								

3. KLASIFIKACIJA PODRUČJA PREMA ONEČIŠĆENJU ZRAKA

Temeljem članka 24. Zakona o zaštiti zraka (NN 130/11, 47/14, 61/17 i 118/18) kvaliteta zraka određenog područja svrstava se u dvije kategorije za svaki pojedini parametar koji se prati:

- I kategorija kvalitete zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak
- II kategorija kvalitete zraka – onečišćen zrak

Prema rezultatima mjerenja onečišćenja zraka u 2018. godini, na koje se primjenjuju odredbe spomenutog Zakona o zaštiti zraka, Uredbe o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12 i 84/17) i Pravilnika o praćenju kvalitete zraka (NN 79/17) za područje Primorsko-goranske županije može se zaključiti slijedeće (tablica III):

Kvaliteta zraka na **većem dijelu područja Primorsko-goranske županije je I kategorije**, odnosno zrak je **čist ili neznatno onečišćen**.

Onečišćen zrak, odnosno **II kategoriju** kvalitete zraka imaju:

- Područje mjerne postaje **Mlaka** (Rijeka) prema izmjerenim koncentracijama prizemnog **ozona** zbog zabilježenih 43 dana sa prekoračenjem granične vrijednosti za 8-satni pomični prosjek (dozvoljeno 25 dana);
- Područje mjerne postaje **Urinj** (Kostrena) obzirom na **sumporovodik** zbog 65 zabilježenih prekoračenja satne granične vrijednosti (dozvoljeno 24 puta tijekom kalendarske godine);
- Područje mjerne postaje **Marišćina** (Viškovo) obzirom na **sumporovodik** zbog 136 zabilježenih prekoračenja satne granične vrijednosti (dozvoljeno 24 puta tijekom kalendarske godine),

Prekoračenje ciljnih vrijednosti za ozon zabilježeno je na AP Mlaka. Za razliku od stratosferskog ozona koji ima ulogu u zaštiti od zračenja (ozonski omotač), prizemni ili troposferski ozon jak je oksidans i nadražuje dišni sustav. Ozon je sekundarni polutant koji nastaje kemijskim reakcijama prekursora ozona pod utjecajem sunčevog svjetla, a dio ozona dopijeva do nas i prekograničnim transportom, na što ukazuju visoke koncentracije tijekom noći. U 2018. godini satne koncentracije ozona dosezale su upozoravajuću, ali ne i kritični razinu. Iz tog razloga, posredstvom javnih medija preventivno je objavljeno Priopćenje o povišenim koncentracijama ozona u zraku sa preporukama stanovništvu o mjerama predostrožnosti tijekom najtoplijih dana u godini. Treba naglasiti da veći dio područja Mediterana ne može zadovoljiti ciljne vrijednosti za ozon iz CAFE direktive (Cleaner Air for Europe, 2008/50/EC).

Na području dviju postaja (AP Urinj i AP Marišćina) utvrđena je II kategorija prema sumporovodiku. Obzirom na nizak prag detekcije mirisa, sumporovodik je svrstan u skupinu onečišćujućih tvari koje mogu narušiti kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom), ali pri koncentracijama koje se mjere u vanjskom zraku ne očekuje se štetan utjecaj na zdravlje ljudi (12).

Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije: **Objedinjeni izvještaj**

TABLICA III: Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije

Godina: 2018.

JLS / Postaja:	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM _{2.5}	PM ₁₀	metali/PM ₁₀	BaP/PM ₁₀	UTT	metali/TT	Benzen	R-SH	NH ₃	H ₂ S
Grad Rijeka														
I Krešimirova							IND	IND						
I AP Mlaka														
I Ivana Sušnja		NP												IND
I F. Ia Guardia	NP	NP												
I Draga														
III Plumbum														
Grad Bakar														
I Bakar														
I Krasica														IND
II AP Krasica														
VI AP Bakar-Luka														
Grad Kraljevica														
I Kraljevica	NP												NP	NP
Grad opatija														
I AP Opatija														
I Volosko	NP													
Grad Delnice														
I Delnice														
Grad Čabar														
I Gerovo														
I Lividraga									NP	NP				
Grad Cres														
I Jezero Vrana														
Općina Omišalj														
I Omišalj														
Općina Kostrena														
I Kostrena														
II AP Urinj					NP						NP			
II AP Vrh Martinšćice														
II AP Paveki					NP						NP			
III AP Martinšćica							IND							
III Žurkovo									NP	NP				
Općina Viškovo														
IV AP Viševac														
V AP Marišćina	NP					NP					NP	NP		
Legenda:														
	ne mjeri se													
NP	nedovoljno podataka (OP: <85%)													
	I kategorija													
	II kategorija													
IND	indikativna mjerenja													
							Metali u PM ₁₀ i TT: Pb, Cd, As, Ni, Tl, Fe, Zn, Cu - ovisno o programu mjerenja							

Nastavni Zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije
Zdravstveno-ekološki odjel - Odsjek za kontrolu kvalitete vanjskog zraka

LITERATURA

- (1) Izvještaj o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2017. godinu, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Zagreb 2018.
- (2) "Selected Methods for Measuring Air Pollutants", WHO offset Publication No 24, Geneva, 1976.
- (3) "Handbook of Air Pollution Analysis", R. Perry and R.J.Young Eds., Chapman and Hall, London, 1977.
- (4) Vađić V.: Zašt. atm. 10 (3), 1982, 116.
- (5) VDI 4320 Part 2:2012 Measurement of atmospheric depositions
- (6) HRN EN 15841:2010 Standardna metoda za određivanje arsena, kadmija, olova i nikla i taložnoj tvari
- (7) van Loon J.E.: Selected Methods of Trace Analysis: Biological and Environmental Samples, John Wiley & Son, New York, 1985.
- (8) "Standard Methods for Examination of Water and Wastewater", 22th Edition, APHA. AWA. WPCF., Washington, 2012.
- (9) HRN EN 12341:2014 Određivanje masene koncentracije PM₁₀ i PM_{2,5} frakcije lebdećih čestica
- (10) HRN EN 14902:2007 i HRN EN 14902/AC 2007 Određivanje koncentracije Pb, Cd, As i Ni u PM₁₀ frakciji lebdećih čestica
- (11) Alebić-Juretić A.: Fresenius Environ Bull. 3, 1994, 89
- (12) Air Quality Guidelines for Europe, 2nd Ed., WHO Regional Publications, European series, No. 91, Copenhagen, 2000.

PRILOG

Zbirni rezultati određivanja onečišćujućih tvari u zraku

- Tablica 1: Sumporov dioksid SO₂
- Tablica 2: Dim
- Tablica 3: Kloridi Cl
- Tablica 4: Amonijak NH₃
- Tablica 5: Dušikov dioksid NO₂
- Tablica 6: Ozon O₃
- Tablica 7: Sumporovodik H₂S
- Tablica 8: Ugljikov monoksid CO
- Tablica 9: Lebdeće čestice PM₁₀
- Tablica 10: Lebdeće čestice PM_{2,5}
- Tablica 11: Metali u lebdećim česticama PM₁₀
- Tablica 12: Pojedinačni policiklički aromatski ugljikovodici (PAU) u PM₁₀
- Tablica 13: Oborine
- Tablica 14: Ukupna taložna tvar UTT i metali u TT
- Tablica 15: Benzen
- Tablica 16: Toluen
- Tablica 17: Ksilen
- Tablica 18: Metan
- Tablica 19: Metil merkaptan
- Tablica 20: Etil merkaptan
- Tablica 21: Dimetil sulfid
- Tablica 22: Dimetil disulfid

Popis kratica:

AP – automatska postaja

N – broj podataka

OP – obuhvat podataka

C_{Sr} – prosječna vrijednost

C_M – maksimalna vrijednost

C₅₀ – medijan, vrijednost od koje je 50% podataka više

C₉₈ – 98-percentil, vrijednost od koje je 2% podataka više

n> GV/CV - broj podataka više od granične/ciljne vrijednosti

A1 – satno usrednjavanje

A24 – dnevno usrednjavanje

A8 – osmosatni pomični prosjek

Metali: Pb – olovo, Cd – kadmij, Ni – nikal, As – arsen,
 Tl – talij, Fe – željezo, Cu – bakar, Zn - cink

Pojedinačni policiklički aromatski ugljikovodici (PAU):

Phe – fenantren

Anth – antracen

Flo – fluoranten

Py – piren

BaA – benzo(a)antracen

Chr – krizen

BbF – benzo(b)fluoranten

BkF – benzo(k)fluoranten

BaP – benzo(a)piren

IP – indeno(1,2,3-c,d)piren

Oborine:

pH – srednja godišnja vrijednost kiselosti oborina

pH_m – minimalna godišnja vrijednost

pH_M – maksimalna godišnja vrijednost

S-SO₄ – sumpor istaložen u obliku sulfata

N-NO₃ – dušik istaložen u obliku nitrata

N-NH₄ – dušik istaložen u obliku amonijuma

Tablica 1.: Zbirni rezultati određivanja sumporova dioksida u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C_{sr}	C_M	n>GV	C_{50}	C_{98}	
Županijski program								
1. Krešimirova ul.	A24	365	100	2,5	67	0	1,9	6,8
	A1	8364	95	2,5	496	2	1,5	10
2. Mlaka	A24	321	88	2,6	62	0	1,5	10
	A1	7280	83	2,6	384	1	0,9	14
3. ul. Fiorello la Guardia		221	61	8	23	0	8	17
4. ul. Ivana Sušnja		363	99	20	76	0	19	47
5. Draga		364	99	9	33	0	8	22
6. Bakar		331	91	10	78	0	8	35
7. Krasica		350	96	11	58	0	9	39
8. Kraljevica		292	80	22	98	0	20	60
9. Kostrena		362	99	17	59	0	15	50
10. Delnice		358	98	12	37	0	11	31
11. Volosko		303	83	21	59	0	21	45
12. Jezero Vrana, Cres		365	100	7	22	0	6	18
13. Omišalj		350	96	7	38	0	4	21
Monitoring INA RNR - Urinj								
14. Urinj	A24	359	98	19	178	2	11	101
	A1	7977	91	19	515	17	5,5	184
15. Paveki	A24	354	97	3,1	30	0	2,1	15
	A1	7729	88	3,1	167	0	1,6	17
16. Krasica	A24	354	97	10	75	0	4,4	45
	A1	7902	90	10	577	4	2,2	96
Monitoring ŽCGO Marišćina								
17. Marišćina	A24	77	21	3,6	14	0	2,6	10
	A1	1654	19	3,6	74	0	2,0	18

GV (1-satna) = $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$

GV (24-satna) = $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tablica 2.: Zbirni rezultati određivanja dima u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Županijski program						
1. Krešimirova ul.	358	98	6	18	5	14
2. ul. F. la Guardia	225	61	13	26	12	24
3. ul. Ivana Sušnja	365	100	7	26	6	18
4. Draga	359	98	4	10	4	9
5. Bakar	346	95	4	13	3	10
6. Krasica	358	98	2	3	2	3
7. Kraljevica	293	80	3	5	2	5
8. Kostrena	365	100	3	23	2	8
9. Delnice	361	99	6	50	4	27
10. Volosko	315	86	3	13	2	7
11. Jezero Vrana, Cres	365	100	1	12	1	6
12. Omišalj	365	100	3	11	3	8

GV - nema

Tablica 3.: Zbirni rezultati određivanja klorida u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Županijski program						
1. Omišalj	350	96	3	3	6	7

GV - nema

Tablica 4.: Zbirni rezultati određivanja amonijaka u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{sr}	C _M	n>GV	C ₅₀	C ₉₈
Županijski program							
1. Krešimirova ul.	362	99	12	60	0	11	33
2. ul. Ivana Sušnja	358	98	10	54	0	8	27
3. Kostrena	362	99	7	44	0	5	26
4. Bakar	327	90	6	30	0	4	20
5. Kraljevica	284	78	15	48	0	13	43
6. Omišalj	348	95	6	43	0	6	19
Monitoring INA RNR - Urinj							
7. Urinj	A24 350	96	3,1	6,0	0	3,2	5,3
	A1 7831	89	3,1	24	-	2,6	9,1
Monitoring odlagališta Viševac							
8. Viševac	A24 330	90	1,7	3,3	0	1,6	3,1
	A1 7162	82	1,7	5,3	-	1,6	3,5
Monitoring ŽCGO Marišćina							
9. Marišćina	A24 361	99	1,6	4,4	0	1,5	3,8
	A1 7673	88	1,6	18	-	1,3	5,4

GV (24-satna) = $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tablica 5.: Zbirni rezultati određivanja dušikova dioksida u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{sr}	C _M	n>GV	C ₅₀	C ₉₈	
Županijski program								
1. Krešimirova ul.	A24	363	99	26	54	-	26	46
	A1	8318	95	26	116	0	21	74
2. Mlaka	A24	333	91	23	54	-	21	45
	A1	7582	87	23	140	0	16	80
4. ul. Ivana Sušnja		172	47	20	72	-	18	49
5. ul. F. la Guardia		221	61	33	82	-	32	73
Monitoring INA RNR - Urinj								
7. Urinj	A24	360	99	8,8	29	-	8,1	20
	A1	8034	92	8,8	73	0	5,1	37
8. Paveki	A24	354	97	6,3	30	-	5,4	15
	A1	7759	89	6,3	67	0	4,0	26
9. Krasica	A24	361	99	7,4	24	-	6,8	19
	A1	8090	92	7,4	66	0	4,5	29
Monitoring ŽCGO Mariščina								
10. Mariščina	A24	355	97	12	41	-	11	26
	A1	8149	93	12	114	0	8,5	43

GV (1-satna) = 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Tablica 6.: Zbirni rezultati određivanja ozona u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	Csr	C _M	n>CV	C ₅₀	C ₉₈	
Županijski program								
1. Mlaka	A24	319	87	66	133	-	69	118
	A1	7231	83	66	206	-	68	132
	A8	7627	87	68	178	280 43 dana	68	130
2. Opatija	A24	327	90	49	110	-	45	91
	A1	7804	89	49	140	-	45	102
	A8	7833	89	47	128	5 1 dan	46	96
Monitoring INA RNR - Urinj								
3. Paveki	A24	351	96	61	106	-	61	94
	A1	7687	88	61	157	-	60	103
	A8	8521	97	61	118	0 0 dana	61	101
4. Krasica	A24	361	99	68	116	-	71	104
	A1	8105	93	69	147	-	70	114
	A8	8637	99	69	131	18 5 dana	70	110
Monitoring ŽCGO Marišćina								
5. Marišćina	A24	350	96	69	120	-	70	108
	A1	7761	89	69	148	-	69	118
	A8	8386	96	70	141	79 13 dana	69	114

CV (8-satni pomični prosjek)= $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tablica 7.: Zbirni rezultati određivanja sumporovodika u zraku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C_{sr}	C_M	n>GV	C_{50}	C_{98}	
Županijski program								
1. ul. Ivana Sušnja*	91	25	1,4	5,6	1	1,2	4,5	
2. Kraljevica*	74	20	1,9	7,8	4	1,5	5,5	
3. Krasica*	85	23	0,7	2,3	0	0,7	1,8	
Monitoring INA RNR - Urinj								
5. Urinj	A24	353	97	1,0	7,3	2	0,7	3,1
	A1	7877	90	0,9	55	65	0,4	5,2
6. Paveki	A24	331	91	0,4	1,1	0	0,3	0,9
	A1	7229	83	0,4	6,6	0	0,3	1,1
7. Krasica	A24	351	96	0,8	4,6	0	0,8	1,9
	A1	7823	89	0,8	10	6	0,7	2,2
8. Vrh Martinšćice	A24	312	85	0,5	1,1	0	0,6	0,9
	A1	6888	79	0,6	2,6	0	0,6	0,9
Monitoring odlagališta Viševac								
9. Viševac	A24	349	96	0,4	1,4	0	0,3	1,0
	A1	7958	91	0,4	6,5	0	0,2	1,3
Monitoring ŽCGO Marišćina								
10. Marišćina	A24	361	99	1,1	9,7	6	0,8	4,1
	A1	8340	95	1,1	25	136	0,7	6,3

* - povremena mjerenja

GV (1-satna) = $7 \mu\text{g}/\text{m}^3$

GV (24-satna) = $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tablica 8.: Zbirni rezultati određivanja ugljikova monoksida u zraku (mg/m³)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{sr}	C _M	n>GV	C ₅₀	C ₉₈	
Županijski program								
1. Mlaka	A24	336	92	0,3	1,0	-	0,3	0,8
	A1	7634	87	0,3	2,9	-	0,3	1,1
	A8	8069	92	0,3	1,9	0	0,3	0,9
Monitoring INA RNR - Urinj								
2. Urinj	A24	347	95	0,2	0,6	-	0,2	0,4
	A1	7725	88	0,2	3,6	-	0,2	0,4
	A8	8283	95	0,2	1,4	0	0,2	0,4
3. Paveki	A24	354	97	0,2	0,6	-	0,2	0,4
	A1	7754	89	0,2	1,0	-	0,2	0,4
	A8	8581	98	0,2	0,8	0	0,2	0,4
Monitoring odlagališta Viševac								
4. Viševac	A24	354	97	0,2	1,1	-	0,1	0,7
	A1	8096	92	0,2	3,6	-	0,1	1,2
	A8	8489	97	0,2	2,2	0	0,1	1,0
Monitoring ŽCGO Marišćina								
5. Marišćina	A24	349	96	0,3	0,6	-	0,3	0,5
	A1	7702	88	0,3	1,4	-	0,3	0,6
	A8	8380	96	0,3	0,8	0	0,3	0,5

GV (8-satni pomični prosjek) = 10 mg/m³

Tablica 9.: Zbirni rezultati određivanja lebdećih čestica PM₁₀ u zraku (µg/m³)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{sr}	C _M	n>GV	C ₅₀	C ₉₈
Županijski program							
1. Krešimirova 38 A24	360	99	24	93	14	21	58
2. Krešimirova 52a G	88	24	24	64	3	22	56
Monitoring INA RNR - Urinj							
3. Urinj A24	213	58	18	74	2	16	39
4. Paveki A24	246	67	13	51	1	13	34
Monitoring Viktor Lenca							
5. Martinšćica A24	289	79	26	81	8	25	51
G	76	21	23	80	2	23	46
Monitoring odlagališta Viševac							
6. Viševac A24	358	98	22	86	3	21	42
Monitoring ŽCGO Marišćina							
7. Marišćina A24	181	50	22	109	2	20	43
G	28	8	31	73	5	30	64
Monitoring Luke Rijeka							
8. Bakar-Luka A24	346	95	21	90	5	20	44

G – gravimetrijska metoda
 GV (24-satna) = 50 µg/m³

Tablica 10.: Zbirni rezultati određivanja lebdećih čestica PM_{2,5} u zraku (µg/m³)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Monitoring INA RNR - Urinj						
1. Urinj A24	224	61	12	58	10	30
2. Paveki A24	253	69	13	41	12	30

GV (godišnja) = 25 µg/m³

Tablica 11.: Zbirni rezultati određivanja metala u lebdećim česticama PM₁₀

Godina: 2018.

Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{Sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Županijski program						
1. Krešimirova ul.,						
Pb (µg/m ³)	59	16	0,007	0,025	0,005	0,016
Cd (ng/m ³)	59	16	0,224	0,679	0,209	0,518
Monitoring INA RNR - Urinj						
2. Urinj						
Pb (µg/m ³)	365	100	0,004	0,040	0,002	0,020
Cd (ng/m ³)	365	100	0,111	1,280	0,082	0,404
As (ng/m ³)	365	100	0,395	12,37	0,239	2,231
Ni (ng/m ³)	365	100	6,36	80,30	3,78	30,36
3. Paveki						
Pb (µg/m ³)	365	100	0,003	0,035	0,002	0,013
Cd (ng/m ³)	365	100	0,099	1,113	0,075	0,361
As (ng/m ³)	365	100	0,370	18,32	0,226	1,509
Ni (ng/m ³)	365	100	4,27	56,71	2,741	33,57
Monitoring Viktor Lenca						
4. Martinščica						
Pb (µg/m ³)	76	21	0,008	0,045	0,005	0,031
Cd (ng/m ³)	76	21	0,194	0,761	0,144	0,542

GV (Pb u PM₁₀)= 0,5 µg/m³

CV (Cd u PM₁₀)= 5 ng/m³, CV (As u PM₁₀)= 6 ng/m³, CV (Ni u PM₁₀)= 20 ng/m³

Tablica 12.: Zbirni rezultati određivanja pojedinačnih PAU u lebdećim česticama PM₁₀

Godina: 2018.

Mjerna postaja	N	OP (%)	C _{Sr}	C _M
Županijski program-				
1. Krešimirova 52a, Rijeka PAU (ng/m ³):				
Phe	61	17	0,05	0,23
Anth	61	17	0,01	0,01
Flo	61	17	0,29	0,93
Py	61	17	0,09	0,47
BaA	61	17	0,07	0,49
Chr	61	17	0,13	0,71
BbF	61	17	0,37	2,63
BkF	61	17	0,21	1,47
BaP	61	17	0,21	1,35
IP	61	17	0,28	1,35

CV (BaP u PM₁₀)= 1 ng/m³

Tablica 13.: Zbirni rezultati analize oborina

Godina: 2018.

Mjerna postaja	N	pH	pH _m	pH _M	S-SO ₄ (g/m ²)	N-NO ₃ (g/m ²)	N-NH ₄ (g/m ²)	pH<5,6		pH<5,0	
								N	%	N	%
Županijski program											
1. Krešimirova ul.	52	5,5	3,8	7,1	0,96	0,46	0,58	27	52	12	23
2. Delnice	35	5,8	4,4	7,0	0,35	0,24	0,45	12	34	2	6
3. Gerovo	27	5,5	4,0	6,9	0,40	0,33	0,38	12	24	5	10
4. Jezero Vrana	51	6,0	4,3	7,2	0,75	0,35	0,64	14	52	5	19

GV - nema

Tablica 14.: Zbirni rezultati određivanja ukupne taložne tvari* (mg/m²dan) i u njima istaloženih metala (μg/m²dan)

Godina: 2018.

Mjerna postaja	UTT		Pb	Cd	As	Ni		
	N	OP (%)						
Županijski program								
1. Mlaka	12	100	47	137	3,2	0,07	0,34	1,9
2. Krešimirova ul.	12	100	109	601	6,6	0,15	0,33	5,1
3. Bakar	12	100	75	184	7,2	0,06	0,42	4,6
4. Kraljevica	12	100	95	283	4,3	0,06	0,33	3,2
5. Delnice	11	92	78	204	2,1	0,10	0,25	2,4
6. Gerovo	12	100	77	347	5,0	0,10	0,32	1,9
7. Lividraga	9	75	80	400	4,8	0,12	0,31	1,9
8. Jezero Vrana	12	100	177	905	2,0	0,09	0,26	1,2
Monitoring INA RNR – Urinj								
9. Urinj	12	100	58	108	4,256	0,064	0,294	7,338
10. Paveki	12	100	117	532	2,937	0,090	0,314	3,506
Monitoring Viktora Lenca								
11. Martinšćica	12	100	121	393	17,0	0,07	0,42	7,7
12. Žurkovo	10	83	63	153	6,5	0,08	0,48	4,9
13. Plumbum	12	100	120	639	8,5	0,06	0,29	3,8
Monitoring ŽCGO Marišćina								
14. Marišćina	11	92	127	495	2,6	0,1	0,3	1,9

* - mjesečne količine

GV = 350 mg/m²dan

GV (Pb u UTT)= 100 μg/m²dan, GV (Cd u UTT)= 2 μg/m²dan

GV (As u UTT)= 4 μg/m²dan, GV (Ni u UTT)= 15 μg/m²dan

Tablica 15.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija benzena ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Mjerna postaja		N	OP (%)	C_{sr}	C_M	C_{50}	C_{98}
Monitoring INA RNR - Urinj							
1. Urinj	A24	219	60	1,3	9,5	1,2	3,3
	A1	4683	53	1,3	33	0,9	6,3
2. Paveki	A24	215	59	0,3	2,8	0,2	1,6
	A1	4697	54	0,3	27	0,1	2,5
3. Krasica	A24	328	90	0,9	4,1	0,7	2,5
	A1	7171	82	0,9	17	0,5	4,7
4. Vrh Martinšćice	A24	344	94	0,9	4,0	0,6	3,0
	A1	7626	87	0,9	5,9	0,4	3,4
Monitoring ŽCGO Marišćina							
5. Marišćina	A24	291	80	0,1	0,9	0,1	0,5
	A1	6344	72	0,1	6,1	0,1	0,7

GV (godišnja) = $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tablica 16.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija toluena ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Mjerna postaja		N	OP (%)	C_{sr}	C_M	C_{50}	C_{98}
Monitoring INA RNR - Urinj							
1. Urinj	A24	221	61	2,4	16	2,0	6,1
	A1	4682	53	2,4	49	1,3	11
2. Paveki	A24	215	59	0,1	1,5	0,1	0,9
	A1	4709	54	0,1	6,5	0,0	1,1
3. Krasica	A24	328	90	0,9	7,0	0,7	3,3
	A1	7171	82	1,0	23	0,5	5,9
4. Vrh Martinšćice	A24	344	94	0,3	4,0	0,2	1,5
	A1	7686	88	0,3	22	0,1	1,6
Monitoring ŽCGO Marišćina							
5. Marišćina	A24	291	80	0,1	0,6	0,1	0,3
	A1	6399	73	0,1	7,2	0,0	0,5

GV - nema

Tablica 17.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija ksilena ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Mjerna postaja		N	OP (%)	C _{sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Monitoring INA RNR - Urinj							
1. Urinj	A24	220	60	1,4	17	1,2	3,9
	A1	4661	53	1,4	39	0,7	7,8
2. Paveki	A24	215	59	0,1	0,6	0,0	0,3
	A1	4709	54	0,1	2,3	0,0	0,5
3. Krasica	A24	328	90	0,6	4,4	0,4	2,0
	A1	7171	82	0,6	14	0,2	3,8
4. Vrh Martinšćice	A24	344	94	0,5	2,4	0,4	1,8
	A1	7686	88	0,5	12	0,2	1,9
Monitoring ŽCGO Marišćina							
5. Marišćina	A24	187	51	0,2	1,9	0,1	1,0
	A1	4218	48	0,1	10	0,0	1,3

GV - nema

Tablica 18.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija metana (mg/m^3)

Godina: 2018.

Program / Mjerna postaja		N	OP (%)	C _{sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Monitoring odlagališta Viševac							
1. Viševac	A24	345	95	1,5	2,8	1,4	2,1
	A1	7861	90	1,5	5,9	1,3	2,7

GV - nema

Tablica 19.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija metil merkaptana ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Mjerna postaja		N	OP (%)	C _{sr}	C _M	N>GV	C ₅₀	C ₉₈
Monitoring INA RNR - Urinj								
1. Urinj	A24	364	100	0,01	0,22	0	0,01	0,04
	A1	8418	96	0,01	4,75		0,00	0,10
2. Paveki	A24	364	100	0,01	0,18	0	0,00	0,08
	A1	8411	96	0,01	3,14		0,00	0,06

Tablica 20.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija etil merkaptana ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Mjerna postaja		N	OP (%)	C _{sr}	C _M	N>GV	C ₅₀	C ₉₈
Monitoring INA RNR - Urinj								
1. Urinj	A24	364	100	0,10	2,34	0	0,08	0,37
	A1	7809	89	0,10	14,9		0,00	0,55
2. Paveki	A24	364	100	0,17	5,23	0	0,07	1,70
	A1	8123	93	0,17	61,4		0,00	0,55

GV merkaptani (godišnja) = $3 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Tablica 21.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija dimetil sulfida (DMS) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Mjerna postaja		N	OP (%)	C _{sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Monitoring INA RNR - Urinj							
1. Urinj	A24	364	100	0,19	0,90	0,17	0,50
	A1	7809	89	0,19	16,6	0,13	0,66
2. Paveki	A24	364	100	0,40	6,19	0,22	2,38
	A1	8123	93	0,40	72,5	0,15	1,23

Tablica 22.: Zbirni rezultati praćenja koncentracija dimetil disulfida (DMDS) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Godina: 2018.

Mjerna postaja		N	OP (%)	C _{sr}	C _M	C ₅₀	C ₉₈
Monitoring INA RNR - Urinj							
1. Urinj	A24	364	100	0,01	0,09	0,01	0,03
	A1	8418	96	0,01	1,65	0,00	0,11
2. Paveki	A24	364	100	0,02	1,07	0,01	0,10
	A1	8411	96	0,02	12,3	0,00	0,14

GV - nema